

INHOUD

1	Inleiding	9
1.1	Inleiding	9
1.2	Afbakening	10
1.3	Online of offline interventies?	11
1.4	Doel en vraagstelling	12
1.5	Methoden	12
1.5.1	Verkennde interviews	12
1.5.2	Vragenlijst	13
1.5.3	Opzet vragenlijst	13
1.5.4	Doelgerichte interviews en focusgroepen	15
1.6	Leeswijzer	15
2	Casussen en ervaring van burgemeesters	17
2.1	Inleiding	17
2.2	Ervaring van burgemeesters met soorten casussen	17
2.3	Recente ervaringen met casussen	19
2.3.1	Demonstraties	20
2.3.2	Feesten en evenementen	21
2.3.3	Hooligans	22
2.3.4	Straatracen	23
2.3.5	Acties gericht tegen vluchtelingen	24
2.3.6	Bedreigingen geuit tegen politieke gezagsdragers	24
2.3.7	Zedengerelateerde zaken	25
2.3.8	Polarisatie	25
2.3.9	Foto's of video's online plaatsen	26
2.3.10	Overige voorbeelden waarbij internet een aanjagende rol speelt	27
2.3.11	Overige voorgelegde casussen	28
2.4	Conclusie	30
3	Ingezette interventies	31
3.1	Inleiding	31
3.2	Concrete ingezette interventies bij demonstraties	31
3.2.1	Interventies voor demonstraties (vragenlijst)	31
3.2.2	Interventies voor demonstraties (interviews)	34

3.3	Concreet ingezette interventies bij feesten en evenementen	36
3.3.1	Feesten en evenementen (vragenlijst)	36
3.3.2	Feesten en evenementen (interviews)	38
3.4	Interventies hooligans	39
3.4.1	Hooligans (vragenlijst)	39
3.5	Interventies tegen acties tegen vluchtelingen	41
3.5.1	Acties tegen vluchtelingen (vragenlijst)	41
3.5.2	Acties tegen vluchtelingen (interviews)	42
3.6	Interventies bij terugkeer zedendelinquenten	42
3.6.1	Terugkeer zedendelinquenten (vragenlijst)	42
3.6.2	Terugkeer zedendelinquenten (interviews)	43
3.7	Interventies bij bedreigingen	45
3.7.1	Bedreigingen (vragenlijst)	45
3.7.2	Bedreigingen (interviews)	46
3.8	Interventies bij polarisatie	47
3.8.1	Polarisatie (vragenlijst)	47
3.8.2	Polarisatie (interviews)	48
3.9	Welke interventies zetten burgemeesters online in?	48
3.10	Conclusie	49
4	Overwegingen en dilemma's bij online communicatie	51
4.1	Inleiding	51
4.2	Gebruik sociale media	51
4.3	Opvattingen van burgemeesters over online interventies	54
4.3.1	Burgemeesters over online interventies (beschrijving)	54
4.3.2	In algemene bewoordingen kenbaar maken hoe je wel of niet met elkaar omgaat (interviews)	55
4.3.3	Met inwoners in gesprek gaan en online reageren (interviews)	56
4.3.4	Ontkrachten van nepnieuws (vragenlijst)	57
4.3.5	Verwijderen van uitingen (vragenlijst)	60
4.4	Welke communicatie online inzetten?	63
4.4.1	Gestandaardiseerde casus (vragenlijst)	63
4.4.2	Casus – Gemeente Kuurne (België)	63
4.4.3	Nederlandse burgemeesters over online communicatie	65
4.4.4	Niet online reageren	66
4.4.5	Posten op Facebookpagina	67
4.4.6	Posten via sociale media van de burgemeester	68
4.4.7	Posten op sociale media gemeente	69
4.4.8	Vlog of video maken	69
4.4.9	Online reageren via media, anders dan via sociale media	70
4.4.10	Geen taak van de burgemeester	71
4.5	Wat als communicatie niet werkt?	71
4.5.1	Aangifte	72
4.5.2	Facebook vragen om pagina te verwijderen	72
4.5.3	Opleggen van een preventieve dwangsom	73
4.5.4	Contact lokale driehoek	73

4.5.5	Contact met andere partners	74
4.5.6	Anders, namelijk	74
4.6	Conclusie	75
5	Reflectie vanuit en op de praktijk	79
5.1	Inleiding	79
5.2	Het online opleggen van de preventieve last onder dwangsom (en de praktijk)	79
5.2.1	De preventieve last onder dwangsom heeft aantrekkingskracht	79
5.2.2	Reflectie vanuit de praktijk (focusgroep)	80
5.3	Het online opleggen van de preventieve last onder dwangsom (juridische analyse)	81
5.3.1	Inleiding	81
5.3.2	De last onder dwangsom	81
5.3.3	De preventieve last onder dwangsom	84
5.3.4	De aard van de overtreding en de handhaving van de openbare orde	86
5.3.5	De overtreder	89
5.3.6	Vrijheid van meningsuiting	90
5.4	Zouden burgemeesters meer online moeten communiceren?	92
5.4.1	Dilemma's bij communicatie	92
5.4.2	Uitkomsten expertmeeting	92
5.5	Burgemeesters geven aan voldoende bevoegdheden te hebben	94
5.5.1	Inleiding	94
5.5.2	Burgemeesters geven aan voldoende bevoegdheden te hebben	94
5.6	Conclusie	96
6	Niet bevoegd, wel verantwoordelijk	99
6.1	Inleiding	99
6.2	Conclusies	100
6.2.1	Burgemeesters hebben vooral ervaring met online aspecten van klassieke openbare orde	100
6.2.2	Burgemeesters hebben een voorkeur voor offline interventies	100
6.2.3	Burgemeesters zijn terughoudend met online communicatie als interventie	102
6.2.4	De (preventieve) last onder dwangsom is niet online toepasbaar	104
6.2.5	Burgemeesters hebben geen behoefte aan aanvullende bevoegdheden	104
6.3	Discussie	105
6.3.1	Niet altijd nieuwe bevoegdheden nodig	105
6.3.2	Uitlokken van jurisprudentie	106
6.4	Beperkingen	109
6.5	Aanbevelingen	110
6.6	Suggesties voor vervolgonderzoek	111
6.7	Slotwoord	112

Bijlage 1	Interviewprotocol verkennende interviews	115
Bijlage 2	Respondentenlijst interviews	119
Bijlage 3	Uitnodigingsbrief vragenlijst (via e-mailadressen NGB)	121
Bijlage 4	Vragenlijst	123
Bijlage 5	Opzet en respondenten focusgroep	135
Bijlage 6	Opzet en respondenten expertmeeting	137